

การจัดหมวดหมู่หนังสือในห้องสมุด

การจัดหมวดหมู่หนังสือ เป็นการจัดหนังสืออย่างมีแบบแผน โดยจัดหนังสือที่มีเนื้อเรื่องเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันไว้ด้วยกัน แล้วใช้สัญลักษณ์แทนเพื่อให้เกิดความสะดวกแก่ผู้ใช้ ในการค้นหาหนังสือ ซึ่งมีอยู่หลายระบบด้วยกัน แต่ที่นิยมใช้สำหรับห้องสมุดโรงเรียน คือ ระบบทศนิยมของดิวอี้ และห้องสมุดมหาวิทยาลัยคือระบบรัฐสภาอเมริกัน

1. ความหมายของการจัดหมวดหมู่หนังสือ

การจัดหมวดหมู่หนังสือ คือ การจัดกลุ่มหนังสือ โดยพิจารณาจากเนื้อหาสาระของหนังสือเป็นสำคัญ หรือลักษณะการประพันธ์อย่างเดียวกันไว้ด้วยกัน โดยมีสัญลักษณ์แสดงเนื้อหาของหนังสือแต่ละประเภทโดยจะเขียนสัญลักษณ์แทนประเภทของหนังสือไว้ที่สันหนังสือแต่ละเล่ม เพื่อจะเป็นการบอกตำแหน่งของหนังสือที่อยู่ในห้องสมุด หนังสือที่เนื้อหาเหมือนกัน หรือ คล้ายคลึงกันจะจัดวางไว้ด้วยกันหรือใกล้ ๆ กัน

2. ความสำคัญของการจัดหมู่หนังสือ

2.1 ผู้ใช้ห้องสมุดและเจ้าหน้าที่ห้องสมุดสามารถค้นหาหนังสือที่ต้องการได้ง่าย และประหยัดเวลา เพราะเมื่อมีการจัดหมู่หนังสืออย่างเป็นระบบที่สันหนังสือทุกเล่มจะมีเลขหมู่หนังสือ ผู้ใช้ห้องสมุดสามารถค้นหาหนังสือได้โดยเปิดดูเลขจากบัตรรายการ แล้วตรงไปหาหนังสือจากชั้นได้อย่างรวดเร็ว เจ้าหน้าที่ห้องสมุดก็สามารถจัดเก็บหนังสือชั้นได้ถูกต้องและรวดเร็ว

2.2 หนังสือที่มีเนื้อหาวิชาอย่างเดียวกัน หรือคล้ายคลึงกันจะรวมอยู่ในหมวดหมู่เดียวกัน ช่วยให้ผู้ใช้ห้องสมุดมีโอกาสเลือกหนังสือเนื้อเรื่องที่ต้องการจากหนังสือหลาย ๆ เล่มได้อย่างรวดเร็ว

2.3 หนังสือที่มีเนื้อเรื่องเกี่ยวเนื่องกัน หรือสัมพันธ์กันจะอยู่ใกล้ ๆ กัน ซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่านสามารถหาหนังสือที่มีเรื่องราวเหมือนกันมาประกอบเนื้อหาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.4 ช่วยให้ทราบว่าจำนวนหนังสือในแต่ละหมวดมากน้อยเพียงใด

2.5 เมื่อได้หนังสือใหม่เข้ามาในห้องสมุด ก็สามารถจัดหมวดหมู่ แล้วนำออกชั้นชั้นร่วมกับหนังสือที่มีอยู่ก่อนแล้วเพื่อให้บริการได้อย่างรวดเร็ว

3. ประโยชน์ของการจัดหมวดหมู่หนังสือ

3.1 หนังสือแต่ละเล่มจะมีสัญลักษณ์แทนเนื้อหาของหนังสือ

3.2 หนังสือที่มีเนื้อหาวิชาอย่างเดียวกัน หรือคล้ายคลึงกันจะรวมอยู่ในหมวดหมู่เดียวกัน ช่วยให้ผู้ใช้มีโอกาสเลือกหนังสือหรือเนื้อเรื่องตามที่ต้องการจากหนังสือได้หลายเล่ม

3.3 หนังสือที่มีเนื้อเรื่องเกี่ยวเนื่องกัน หรือสัมพันธ์กันจะอยู่ใกล้ ๆ กัน ซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่านสามารถหาหนังสือที่มีเรื่องราวเหมือนกันมาใช้ประกอบเนื้อหาได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3.4 หนังสือที่มีลักษณะคำประพันธ์แบบเดียวกันจะอยู่รวมกันตามภาษาของคำประพันธ์นั้น ๆ

3.5 ช่วยให้ผู้ใช้ห้องสมุดสามารถค้นหาหนังสือได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว และช่วยประหยัดเวลาเพราะที่
สันหนังสือทุกเล่มจะปรากฏเลขเรียกหนังสือ เจ้าหน้าที่สามารถจัดเก็บเข้าที่ ได้ถูกต้อง รวดเร็ว

3.6 ช่วยให้ทราบจำนวนหนังสือแต่ละสาขาวิชาว่ามีจำนวนมากน้อยเท่าใด หากวิชาใดยังมีจำนวนน้อยไม่
เพียงพอกับความต้องการจะได้จัดหาเพิ่มเติมให้เหมาะสม

3.7 เพิ่มประสิทธิภาพในการสืบค้นวัสดุห้องสมุด ลดความผิดพลาดในการสืบค้น สามารถค้นได้อย่าง
ถูกต้อง สมบูรณ์ รวดเร็วและประหยัดเวลา

4. ระบบการจัดหมวดหมู่หนังสือที่ควรทราบ

ระบบการจัดหมวดหมู่หนังสือทั้ง 7 ระบบ บางระบบมีการนำมาใช้น้อยมาก แต่บางระบบมีการ
นำมาใช้แพร่หลายในประเทศต่างๆ รวมทั้งประเทศไทยด้วย ได้แก่ ระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน และระบบ
ทศนิยมของดิวอี้ ทั้งสองระบบนี้ห้องสมุดได้นำมาใช้แตกต่างกันตามลักษณะและขนาดของห้องสมุด ซึ่งนับว่า
เป็นระบบการจัดหมวดหมู่ที่สำคัญ และเป็นที่ยอมรับใช้มากที่สุด